

ВІДГУК

наукового керівника доктора юридичних наук, професора Олени Вікторівни Пушкіної на дисертаційне дослідження Анастасії Романівни Гаподченко (Закопай) на тему: «Альтернативні (позасудові) способи вирішення правових спорів», поданого на здобуття ступеня доктора філософії, подану на здобуття освітньо-наукового рівня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми необхідністю науково-теоретичного та практичного обґрунтування удосконалення правового регулювання застосування альтернативних (позасудових) способів захисту прав особи та врегулювання спорів. З метою забезпечення максимальної ефективності реалізації та захисту суб'єктивних прав приватної особи вимагається створення високоефективної системи його правового регулювання, застосування заходів адміністративної відповідальності та реалізації відповідного нормативно-правового механізму захисту екологічних прав людини.

Встановлення змісту та проявів реалізації способів вирішення правових спорів, встановлення їх сутності перебуває у колі постійно актуальних наукових проблематик, що пов'язується, зокрема, із вимогами запровадження «людиноцентричного» підходу до організації взаємодії людини та держави; оптимізації механізмів реалізації та захисту прав і свобод людини, в тому числі через зменшення кількісних показників врегулювання конфліктів із застосуванням такого юрисдикційного засобу як звернення до суду.

Вирішення встановлених проблем обумовлює актуальність проведення дисертаційної роботи Анастасії Романівни Гаподченко (Закопай).

Дисертацію виконано відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, ухваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р,

Комунікаційної стратегії з медіації, розробленої в проєкті ЄС «Право-Justice» у співпраці із Проєктом ЄС «CONSENT». Робота відповідає Основним науковим напрямам та найважливішим проблемам фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук на 2014–2018 рр., затвердженим постановою Президії Національної академії наук України від 20 грудня 2013 р. № 179, та Перспективним напрямом кандидатських і докторських дисертацій за юридичними спеціальностями, затвердженим рішенням Президії Національної академії правових наук України від 18 жовтня 2013 р. № 86/11. Дисертаційне дослідження виконано до змісту наукової теми «Реалізація та захист майнових та немайнових прав приватної особи» (Юр-32 № д.р.0121U110613), яка здійснювалась на кафедрі цивільного, господарського та екологічного права Навчально-наукового інституту гуманітарних та соціальних наук Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Тема дисертації затверджена Вченою радою Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (протокол №16 від 08.12.2021 р., з подальшим уточненням (протокол №5 від 25.04.2024 р.).

Належним необхідно визнати методологічний підхід щодо дослідження окреслених проблем. Він свідчить про належний рівень володіння дисертантом сучасними методами наукового пізнання.

Загальнотеоретична конструкція поданого матеріалу сформульована з урахуванням сучасних вимог, нових ідей і тенденцій. А.Р. Гаподченко (Закопай) досягає вирішення поставлених завдань за допомогою загальнофілософських, загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Врахування автором комплексного характеру проблеми визначення альтернативних (позасудових) способів вирішення правових спорів дозволило розглядати її у взаємозв'язку з іншими галузями права та на підставі онтологічних і гносеологічних властивостей звернутися до дослідження цієї проблеми.

Значний інтерес становлять дослідження автором особливостей правового регулювання та практики забезпечення альтернативних (позасудових) способів вирішення правових спорів, що дозволило автору сформулювати ряд пропозицій,

спрямованих на підвищення ефективності такої процедури, враховуючи сучасні потреби реформування системи публічного управління. У дисертації міститься ряд науково-обґрунтованих рекомендацій і пропозицій, що мають теоретичну та практичну цінність.

Наукова новизна дисертації А.Р. Гаподченко (Закопай) полягає в тому, що вона є одним із перших комплексних наукових досліджень альтернативних (позасудових) способів вирішення правових спорів з точки зору забезпечення адміністративного регулювання відповідної сфери суспільних відносин.

Загальне позитивне враження від дисертації А.Р. Гаподченко (Закопай) підкріплюється її змістом, об'єктом, предметом, методами, зокрема, положеннями і висновками, які характеризують її наукову новизну.

Цікавими та корисними, є пропозиції автора щодо внесення змін до чинного законодавства України, зокрема, у частині визначення пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення застосування альтернативних (позасудових) способів вирішення правових спорів в Україні.

Проаналізовано нормативну базу та думки вчених з даного питання. Позитивним є те, що автор встановив, що процеси із систематизації законодавства мають бути спрямовані на адаптацію законодавства України про альтернативні (позасудові) способи захисту прав особи до законодавства країн Європейського Союзу, що дозволить уніфікувати способи її здійснення тощо. Належний ступінь наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного обсягу нормативних актів, літературних джерел, а також застосуванням відповідних наукових методів.

У роботі подано спектр науково-теоретичних та монографічних робіт з даної проблематики. Автором також вивчено достатня кількість наукових досліджень за даною темою, що свідчить про поглиблений аналіз проблеми в цій роботі.

Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в опублікованих працях. Основні теоретичні висновки та практичні рекомендації відображені у 7 публікаціях, три з яких опубліковані у виданнях, що визначені

МОН України як фахові з юридичних наук, чотири – у збірниках тез науково-практичних заходів.

Значущість дисертаційного дослідження для науки і практики. Результати, отримані в процесі проведення дослідження, та сформульовані дисертантом висновки виконані на високому теоретичному рівні, узагальнюють значний фактичний матеріал, поглиблюють існуючі знання із правового застосування альтернативних (позасудових) способів вирішення правових спорів в Україні, і зокрема – у частині пошуку напрямів підвищення ефективності його реалізації.

Запропоновані та обґрунтовані дисертантом положення і рекомендації можуть бути основою для подальшої наукової розробки питань, пов'язаних з дослідженням проблем застосування альтернативних (позасудових) способів вирішення правових спорів в Україні, а також можуть використовуватись у навчальному процесі, зокрема з курсів «Цивільне право», «Господарське право і процес».

Визнаючи високий теоретичний рівень роботи та її практичне значення, слід констатувати: незважаючи на те, що деякі положення дисертації мають дискусійний характер або є такими, що потребують додаткової аргументації, вони, проте, не знижують загальне позитивне враження від дисертаційної роботи А.Р. Гаподченко (Закопай) та тему «Альтернативні (позасудові) способи вирішення правових спорів» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») у разовій спеціалізованій вченій раді.

**Науковий керівник –
завідуюча кафедри
цивільного, господарського та екологічного права
НТУ «Дніпровська політехніка»
доктор юридичних наук, професор**

О.В. Пушкіна

**Підпис О.В. Пушкіної засвідчую:
вчений секретар
Вченої ради Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»**

Т.М. Калюжна